

Citrom-díj

Budapest VIII. kerületi Tisztviselőtelep műemléki jelentőségű területén a Benyovszky Móric utca 42. számú lakóház lebontása

A Budapest VIII. kerületi Tisztviselőtelepet 2009-ben nyilvánították műemléki jelentőségű területté. A lakóterület lényegében húsz év alatt készült el a 19. század utolsó évtizedeiben. Kb. kétszáz, zömében egyemeletes, magasföldszintes lakóépület készült el ebben az időben, zártos, hézagosan zártos beépítéssel. Az utcavonalon álló épületek mindegyikéhez kert tartozik a tömbbelsőknél. A terület védetté nyilvánításának célja a viszonylag jól megmaradt historizáló épületegyüttes minél teljesebb megőrzése.

A Benyovszky Móric utca 42. számú épület tipikus tisztviselőtelepi lakóház volt. Az 1880-as években épülhetett; háromtengelyes homlokzatát nem sokkal később öttengelyessé bővítették; udvarára így is kapu nyílhatott az egyik oldalon, míg másik oromfala ikerházként csatlakozott a szomszédjához. Az épület homlokzata megőrizte eredeti téglaburkolatát, kapcsolt gerébtokos ablakait, cserépfedésű nyeregtetejét. Bár egy ideje lakatlan volt és műszaki állapota romlott, helyreállítása még megoldható lett volna.

2017 nyarán az épületet a műemléki hatóság tudta nélkül lebontották. A védett területen álló, egyedileg nem védett épület teljes egészében megsemmisült. Az ősz folyamán építési munkák kezdődtek. Úgy tűnik, a cél az eredetihez hasonló épület létrehozása: mintha mi sem történt volna. Valójában egy rekonstrukció soha nem tudja pótolni az eredetit, annak minden részletével, történeti és örökségértékével. Ráadásul már most látszik, hogy az új épület több ponton el fog térni az eredetitől: az öttengelyes homlokzat helyett csak négy tengelye épül újjá, az ablakszerkezetek nemcsak különbözni fognak az egykoriaktól, de párkányszintjük magasabb.

A Citrom-díj a következőkre hívja fel a figyelmet:

- A műemlékvédelemmel foglalkozó jogszabályok és intézmények rendszere mostanában olyan gyorsasággal változik, ami még a jó szándékú tulajdonosok és tervezők számára sem követhető.
- A területi védettség a ebben a jelenlegi helyzetben az ott lévő épületeknek még a megtartására sem garancia.
- Védett területen egy épület lebontása az egész terület más épületeinek megmaradását is veszélyezteti.
- Védett épület és védett területen álló épület továbbra sem részesül olyan támogatásban, adókedvezményben, ami a régi épület megtartását gazdaságilag versenyképesebbé tenné, mint egy hasonló méretű új építést.
- Lebontott épület többé-kevésbé hasonló másolata sem tudja helyettesíteni az eredeti épületet és a másolat könnyen hamisítvánnyá válik.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága Citrom-díjban részesíti a Budapest VIII. kerületi Tisztviselőtelep műemléki jelentőségű területén álló Benyovszky Móric utca 42. számú lakóházának lebontását.